

Hvorfor blev Eremitageslottet bygget? Hvor er det sagnomspundne bord, der blev hævet fra en etage til den næste? Og hvem bruger det egentlig? Eremitageslottet i Dyrehaven ved Klampenborg er et af Danmarks smukkeste beliggende og har været genstand for spekulationer gennem århundreder, fordi det har været lukket for offentligheden. Nu bliver det åbnet. MS fik adgang til de storslåede gemmer, der er under renovering.

Det mystiske slot på bakketoppen



AF LAURA ENGSTRØM
m-s@berlingske.dk
FOTO: JEPPE BLOHN VIELØ

Alfredt Johan Fogh gikmer: »Nu har vi foralt indgående om restaureringsarbejdet, og så er det det, der bliver fokuseret på.»

Men det er pusligt: I ruderne i stueetagen af Fremtidsloftet er ridsesgraf-frit ind med diamanter. På en glasrude har en person skrevet: Gert født 25/10-73 på Eremitageslottet. Nedenunder er skrevet en kommentar til det: Plac Avitida Møller har også været her. Det samme har Camilla og Carina i 2007.

Bag i instikloppen i midterne strækker Eremitagesloftet sig. Ude i hortsengen mod øst står der Børnehøjs skorstene op i den bløge himmel, og smukt gitter skiltetvis skillem, skiltevis nat. Der husede rueter tilhører det, der er gangvarforvalterbolig her på Eremitageslottet. Seks stuer ensatte rundt om indgangspartiet og med udsigt til næsten hele det sfermformede stuesystem, der udspringer fra slottet på bakken. Her er lige så storslået, som det ser ududetrå.

De forvaltere, der har boet her, har været ansat ved hoffet. Sidst var det Kronprinsparets chauffør, der fyldte rummene ud. Underligt nok er der ikke mange af dem, der har været glade for at bo her, bemærker Johan Fogh, der som barn gik og drømte om at bo herinde.

»De siger, at det er fordi stedet er så offentligt. Om sommeren er her fyldt

med mennesker, og mange af dem kommer helt op til slottet. Da vi så færnede haven her foran, var det i orden med den sidste forvalter, at vi fandt en anden bolig til ham,« tilføjer arkitekt Jørgen Rozzow fra Styrelsen for Slotte og Kulturreferendumme.

Håndværkerne er nedop ved at lægge sidste hånd på en gennemgribende renovering af slottet. Forvalteren skal flytte, fordi slottet nu lejlighedsvis skal åbnes for offentligheden. Det var kravet fra Augustinus Fonden, da fonden donerede først ti, så siden to millioner til restaureringen af stueetagen og en bogudgivelse om slottet. Styrelsen for Kultur- og Slotsreferendumme har selv lagt syv millioner til etableringen af basteo-nen udvendigt.

Det intensive restaureringsarbejde førte konservatorerne fra Nationalmuseet tilbage til 1750'erne, da slottet først blev bygget. Udvendig skal det fremstå, som da den navnkundige arkitekt Ferdinand Meldahl restaurerede slottet i 1885-86. Han »gendigtede« Lauritz de Thurass slot i en festlig nybrak med flere statuer og trofæer i zink. For i mellemtiden var mange af statuerne og trofæerne fjernet.

Plocceringen på bakkekoppen har taget hærtid. Eremitageslottet, der gang på gang skulle renoveres, og statuerne blev taget ned med tiden – det var for omsættelige at blive ved med at restaurere dem. Men nogle af dem blev sat op igen under Ferdinand Meldahl, da denne gang søgte i zink. Det var også Meldahl, der fik laver en stor Balthustrade på sandsten mod øst. Den bliver muret op igen nu – og haven, der imidlertid kom til, fjernet.

Indvendigt har Styrelsen for Slotte og Kulturreferendumme besluttet at føre slotet tilbage til den oprindelige stil – efter rådgivning fra Nationalmuseets Bevaringsafdeling. Den endelige tilfælde til det valg skulle Hendes Majestæt Dronningen give.

For med undtagelse af en kort over-

gang, hvor slottet tilhørte hoffegemester Kantzow, har slottet været kongehusets siden det blev bygget. I de senere år har kongehuset blandt andet brugt det til modtage under de årlige Hubertussjager.

Nationalmuseets bevaringsafdeling har fortælt hvilke malinger, hvilke farver og hvilke tapeter, der blev brugt, da slottet blev bygget. Og der kom en oversættelse frem bagefter af hvad og gra malinger. »Ja, kamme og paneleterne i gneakkerne rundt om spisesalen var sorte, viste farveundersøgelserne.« Inder det endnu overrasker fra Johan Fogh, der har arbejdet med mange restaureringer: Blandt andet Kancellihuset ved Frederiksberg Slot og Vor Frøens Kirke på Christianshavn.

»Siden rokokkoen midten af 1700-tallet har vi vænnet os til, at stort set alle værelser var malet hvide eller perforgrå. Men den var god nok. Her var de var sorte,« fortsætter han.

Jørgen Rozzow stemmer:

»Hendes Majestæt Dronningen skulle også lige læge en ekstra indadgang, da hun første gang så det. Det har gjort en stor forskel.«

Dronningen følger restaureringsarbejdet tæt og har været her flere gange. Når det gøres så stort indtryk på hende, at se den oprindelige stil, er det fordi, kongehuset har været vant til mange forskellige værelser og hvide værelser i de fem atrædeseksjoner, der ligger rundt om den centrale spisesal på 1. sal. I de kamre har sig lidt tilbage fra sekløbet. Mod syd ligger to værelser – et til den daværende kronprinsesse, og et til den daværende kongepartern. Og her oplagde kongeservatorerne, at de værelser havde haft kinesiske tapeter, som det var på mode i 1700-tallet.

Nu bliver der opsat handmalede silketapeter i forskellige farver – angiveligt som det, der var da slottet blev bygget.



EREMITAGENS TID

1 6 6 2

Dyrehaven indhegnes. Parforcejagten kom på mode, og kong Christian V, som var lidenskabeligt optaget af jagt, ville gerne have et jagtanlæg med dertilhørende jagtthytte.

1 6 9 4

Landsbyen Stokkerup, der lå tæt på det nuværende slot, blev jævnet med jorden for at give plads til det ny jagtanlæg med tilhørende hus. I første omgang blev et bindingsværkshus i to etager opført. Her blev bygget en taffelmaskine – et bord med en hejseanordning – der gav det næste bygningsværk på grunden sit navn (se boks til højre).

1 7 3 4

Den oprindelige jagtthytte skulle istandsættes, men den nye hofbygmester Lauritz de Thura fik overbevist kongen om at bygge et nyt slot.

1 7 3 5 – 3 6

Eremitageslottet blev bygget, men i en lidt anden udformning end det, der står nu. Det blev også udstyret med en taffelmaskine, som dog blev taget ned omkring 1765.

1 7 9 0

Slottet blev ikke vedligeholdt og stod klar til nedrivning. Men hofjægermester Rantzow blev slottets redningsmand. Han tilbød at overtage slottet med de omkringliggende fem tønder land mod et mindre tilskud til slottets vedligehold. Han flyttede ind med sin familie, men solgte det igen syv år efter til kong Frederik IV, som ville have slottet tilbage til kongefamilien.

1 8 8 2

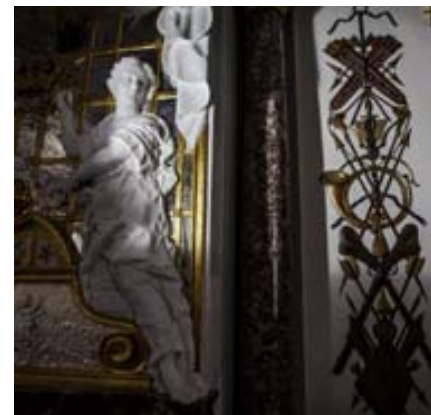
Arkitekt Ferdinand Meldahl, som også fuldførte Marmorkirken og tegnede Søtorvet, blev bedt om at restaurere Eremitageslottet. Statuerne blev lavet i zink.

1 9 8 1 – 1 9 9 1

Endnu en fremstående arkitekt blev bedt om at restaurere Eremitageslottet. Denne gang var det Vilhelm Wohlert, der blandt andet har tegnet Louisiana.

2 0 1 3

Eremitageslottet bliversat i stand for 17 millioner kroner – en donation fra Augustinus Fonden, der også kræver, at slottet bliver åbnet for offentligheden.



BAG EREMITAGESLOTTET

● Nej, der har ikke boet en eremit (en eneboer) der. Eremitageslottet fik oprindelig sit navn på grund af det berømte bord – eller taffelmaskine – som man kunne hejse fra køkkenet i kælder-etagen til spisesalen to etager højere oppe på belle étage. Tjenestefolkene satte retterne på bordet, og så kunne herskabet tage for sig. På den måde kunne man spise *en eremitage*, altså i ensomhed uden tjenestefolk.

Det er nu hverken de sorte karme eller den smukke, grønne silke på væggene, der tager pusten fra en. Det er spisesalen på 1. salen, også kaldet *belle etage* – den skønne etage. Spejle, guld, jagtmotiver og -trofæer støbt i gips... Det er som at træde ind i en festfanfare. Loftet slår gnister, de buttede engle synger. Eller som Johan Fogh siger:

»Det her rum er jo et fyrværkeri. Meningen var, at loftet skulle afspejle himlen med alle dens smukke farver.« forklarer han, mens han kigger op mod spejlloftet, der ser ud som om solen genembryder en stor sky.

Der er desværre ingen spor af det berømte bord, som gav slottet dets navn. Bordet, der kunne hejses op fra køkkenet i kælderetagen til spisesalen på 1. sal, så man kunne spise *en eremitage* – i enerum uden tjenestefolk. Det blev fjernet allerede 30 år efter, at slottet blev bygget.

Så når kongehuset i dag har holdt jagtmiddage, og Dronningen har inviteret veninder til damefrokoster, har tjenestefolkene måttet bære maden og

vinen op.

En maler er ved at overmale den hvide fløjddør, der vender ud mod den storslåede udsigt. Den skal males med en særlig teknik, så det ser ud som bart træ. Imens skråler Lenny Kravitz ud af ghettoblasteren. Det store vindue mod vest er flankeret af to »snydedøre« med spejlfyldninger. Når man åbner dem, åbenbarer der sig... en muret væg – og graffiti, angiveligt lavet af de håndværkere, der tidligere har gået her. Willy Schötzhol var her i 1893. Og minsanden om der ikke også er skrevet på en af ruderne her i belle etage, hvor det ellers kun er de kongelige, der er kommet.

»Les noms des fous.« (de gales navne, red.) står der. Og så kan man jo kun gætte på, hvem der har ridset dét ind med diamanter.

Eremitageslottet bliver indviet 18. juni og lejlighedsvis åbnet for offentligheden

Kilde: Claus M. Smidt »Eremitagen – Jagt-slottets historie gennem 300 år.«